

Biblen på et skoleår

Klassetrin: 1. klasse.

Tid: September - maj.

Sted: På skolen, i kirken og på kirkegården.

Fag: Kristendomskundskab. Til nogle afsnit er der forslag til andre fag.

Tidsforbrug: 35 lektioner.

Forløbet sigter mod kundskabsområdet "Bibelske fortællinger": At eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, der giver dem en indsigt i, at de bibelske fortællinger i en kristen forståelse udgør en sammenhængende og overordnet fortælling med en treklang af liv (skabelse), død (undergang/synd) og ny begyndelse (håb/tilgivelse). Der er også tænkt i forhold til de mål, der ligger under områderne "Livsfilosofi og etik" og "Kristendommens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng".

Dette materiale gør det muligt at nå hovedlinjerne i Biblen på et skoleår. Ved at begynde ca. 1. september kan man nå de 16 første undervisningsforløb inden juleferien. Fortsættes der i det nye år med de sidste 19 forløb, er man færdig en gang i maj. På den måde kommer Bibelens fortællinger til at passe til årets højtider.

Nogle af forløbenes fortællinger kan evt. tages samlet, hvis man tidsmæssigt er presset.

Man kan også vælge at tage de første 16 forløb i 1. klasse, hvor det sidste godt kan være i januar. De sidste 19 kan så bruges i 2. klasse, hvor man kan begynde i efteråret, så påskefortællingerne kommer til at passe til påske. Selv om materialet hænger sammen, kan man naturligvis fint vælge kun at bruge et eller flere afsnit/emner.

Der er taget udgangspunkt i "Den Lille Bibel – for børn" (Unitas 2010). Dens inddeling passer til skoleåret i både antallet af kapitler og dens fordeling med mest vægt på Det Nye Testamente. Desuden er Ole Grøns billeder både nye, sjove og fanger børnenes opmærksomhed. www.olegroen.dk

Materialet indeholder både billeder og tekst fra "Den Lille Bibel – for børn". Man er naturligvis velkommen til at vælge noget andet. Der er mange gode billeder og genfortællinger, som passer til den aldersgruppe.

Når man arbejder med bibelske fortællinger i grundskolen, står man altid i den paradoksale situation, at man skal undervise ikke-forkyndende i et forkyndende materiale. Det gælder både, når man læser den "rigtige" Bibel, og når man læser en genfortælling af Bibelen, som den vi har valgt at tage udgangspunkt i.

Går man narrativt til værks, kan det imidlertid være ødelæggende for fortællingerne, hvis man hele tiden skal forholde sig historisk-kritisk til dem. De bibelske fortællinger har pointer om livet, som bedst kommer til udtryk netop ved, at de fortælles.

Kolofon: Materialet er udarbejdet af HASK (Haderslev Stifts Skole/Kirketjeneste), Løget Kirke, Løget Center 2, 7100 Vejle. <http://www.skolekirketjeneste.dk> Esther Jensen (sognemedhjælper), Jan Visbech Madsen (folkeskolelærer) og Karsten Petersen (sognepræst) 2012.

De bibelske fortællinger ifølge Fælles Mål 2009

Hovedsigtet med dette kundskabsområde er, at eleverne får forståelse af den kristne grundfortælling i et evangelisk-luthersk perspektiv som et forløb bygget op over en treklang af liv (skabelse), død (undergang/synd) og ny begyndelse (håb/tilgivelse) – herunder forholdet mellem bibelkronologi og historisk kronologi samt bibelsyn og bibelske genrer.

Hovedspørgsmålene inden for dette kundskabsområde er følgende:

1. Hvad er det for almenmenneskelige tilværelsesspørgsmål, fortællingerne handler om?
2. Hvorledes illustrerer de bibelske fortællinger den kristne grundfortællings treklang?

Læseplan for faget kristendomskundskab, udviklingen i undervisningen på 1.-3. klassetrin:

Eleverne indføres gradvist i det bibelske univers og opnår kendskab til centrale fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente.

Samtalen om og arbejdet med fortællingerne styrker forståelsen af det bibelske univers. Nutidige parallelsituationer og etiske problemstillinger inddrages.

Trinmålene efter 3. klasse er for Bibelske fortællinger følgende:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- kende til centrale fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente
- tale med om indholdet af de bibelske fortællinger
- give udvalgte bibelske fortællinger på forskellig vis.

Om "Den Lille Bibel – for børn" fra bibliotekernes materialevurderinger:

Anvendelse/målgruppe/niveau: Ifølge bogens kolofon passer fortællingen til børn i alderen 6-9 år fx til en ugentlig hyggestund. Det oplyses, at hvis man starter i september, vil det mages sig således, at man når til julefortællingerne op til jul og påskefortællingerne til påske

Beskrivelse: Denne børnebibel indeholder 32 bibelhistorier fordelt på 11 fra Gamle Testamente og 21 fra Nye Testamente, hvor fokus er på Guds kærlighed til menneskene. Overvægten af historier fra Nye Testamente er lidt usædvanlig. Bibelhistorierne er genfortalt af sognepræst i Hjallesø og Vejle samt salmedigter Karsten H. Petersen. De er skrevet i et godt sprog, som bevarer fortællingernes fascination og alvor. De naivistiske illustrationer af den dygtige billedkunstner Ole Grøn spiller fint sammen med teksten og tilføjer historierne humor, varme og glæde. Han er forfatter til Et herreliv i kajakperspektiv, 2005/31. Flot og tankevækkende, nærmest "gå-på-opdagelse-agtig" forside. Oplysningerne om bogen på unitasforlag.dk og på bogens bagside er ganske rammende. Her er tale om en gedigen dansk børnebibel

Sammenligning: En søgning på "Bibelhistorier" som emneord i Danbib giver ikke mindre end 763 poster. Ikke desto mindre formår Den lille bibel at skille sig ud fra den store mængde især pga. billedsiden i naivistisk stil og overvægten af historier fra Nye Testamente

Samlet konklusion: Gedigen, lille børnebibel for børn i de første skoleår. Passende højtidelig tekst krydret med varme og humoristiske illustrationer i naivistisk stil

Materialets opbygning

Her er forslag til 35 lektioner, hvor af de tre foreslås som kirkebesøg. De øvrige har følgende struktur:

- Genfortælling
- Overvejelser – baggrundsviden, der kan klæde læreren på til samtalen med eleverne.
- Kommentar til billedet – forslag til tyding og tolkning samt forslag til samtale.
- Opgaver – forslag til, hvad man kan tale om i klassen, lege og elevopgaver.

1 Skabelsen	19 Peters fiskefangst
2 Adam og Eva	20 Gud er vor far
3 Syndefaldet	21 Tjeneren der skyldte
4 Noas ark	22 Fåret der blev væk
5 Guds bud	23 Sønnen der rejste ud
6 Den hjælpsomme Ruth	24 Jesus giver livet tilbage
7 David vælges	25 Zakæus i træet
8 Guds hus	26 Manden fra Samaria
9 Tillid til Gud	27 Mad til mange
10 – Kirkens salmer i dag	28 Jesus og børnene
11 Daniel og løverne	29 Stormen på søen
12 Jonas stikker af	30 Jublen og måltidet
13 En ny aftale	31 Sorgen og opstandelsen
14 Jesus' fødsel	32 – Stjerner og kors på kirkegården
15 – Julebesøg i kirken	33 Vandringen til Emmaus
16 De vise mænd	34 Himmelfart og pinse
17 Jesus i templet	35 Håbet
18 Jesus bliver døbt	

1 Skabelsen

Genfortælling 1 fra "Den Lille Bibel – for børn" (1. Mosebog 1, 1-25):

Overvejelser: I Bibelens fortælling om jordens skabelse handler det ikke om videnskab, men om tillid. Skabelsesberetningen om de 7 dage kan godt stemme overens med evolutionslæren. Fokus er dog et andet, nemlig at Gud står bag, at verden blev skabt. Altså er jorden og menneskene noget, som er villet og ikke resultatet af en tilfældighed. Jorden og verden er et godt sted. Det fortælles, at det var godt. I Bibelen står der: "Gud så, at det var godt."

Kommentar til billedet: Jorden er her afbilledet som rund, selv om man i den bibelske fortælling forestillede sig, at jorden var flad, og at livet på jorden foregik i en slags osteklokke med vand rundt om – et rum for liv. Den er malet, så man kan vende og dreje den. Der er intet op eller ned. De mange dyr er også rodet sammen i forhold til hvor på jorden, de findes. Det passer med fortællingen, at det ikke er en videnskabelig afhandling, men fortællingen om liv.

Opgaver: Snak med klassen om, hvordan verden skal være, når alt er godt. Snak også om, hvor meget forskelligt, der er i verden, og hvor fantastisk det er.

Skriv alfabetet med navne på dyrearter. Nogle er svære at finde dyr til. Lad eleverne evt. begynde i små grupper, inden der opsamles fælles. Her er links til et par hjemmesider, hvor der kan hentes inspiration:

<http://verdens-dyr.dk/> <http://www.emu.dk/gsk/fag/nat/ckf/fase1/1dno/dyredigte/dyredigte.pdf>

I dansk kan der arbejdes videre med alfabetet.

I natur og teknik kan der måske snakkes om solen, jorden og månen.

2 Adam og Eva

Genfortælling 2 fra "Den Lille Bibel – for børn" (1. Mosebog 1, 26-31 + 2, 18-25):

Overvejelser: Det er ikke godt for et menneske at være alene. Derfor fortælles det, at Gud skabte både en mand og en kvinde. Videre kan man også inddrage, at vi er skabt med forskellig hudfarve, nogle med handicap osv. I fortællingen lægges der vægt på, at menneskene fik et særligt ansvar for jorden og dyrene.

Kommentar til billedet: Der er idyl, og dyrene lever i harmoni – et paradys. Menneskene er nøgne, uden at det er væsentligt. Menneskene er placeret centralt i billedet. Det kan vise, at de er i centrum, og det kan vise, at de hersker.

Opgaver: Snak om, at vi som mennesker kan bruge vores fantasi, elske og tilgive.

Snak om ansvar. Nogle børn har måske et kæledyr, som de har et ansvar for.

Bed eleverne tegne et dyr, som ikke findes, og giv det et navn.

Find et billede af en frugtkurv, hvor børnene kan tælle frugterne. Kender de alle frugterne, og ved de, hvor de kommer fra.

Lad eleverne tegne paradys, som de mener, det bør være. Lad dem evt. gøre det parvis.

I billedkunst kan man lave et fælles billede af fantasidyr eller af paradises have.

I matematik kan man tælle frugt.

I natur og teknik kan der snakkes om de forskellige dyrearter (inkl. fantasidyr, som nævnes i fagets trinmål efter 2. klassetrin).

3 Syndefaldet

Genfortælling 3 fra "Den Lille Bibel – for børn" (1. Mosebog 3, 1-21):

Overvejelser: Nok var det en straf for Adam og Eva, at de blev sendt ud af haven. Men det er også fortællingen om, hvordan vort liv på jorden er med både smerte og glæde.

Fortællingen er på sin vis fortællingen om noget alment menneskeligt – det, der sker for os mennesker. Den skal derfor ikke forstås som en begrundelse – at noget skete engang - men som en forklaring, at sådan er vi. Vi laver fejl og vælger forkert. Vi vil gerne bestemme og tænker oftest først på os selv. Vi er nysgerrige, og derfor kan noget forbudt ofte virke tillokkende. Vi har som mennesker frihed til at vælge.

Kommentar til billedet: Før sad Adam og Eva ved siden af hinanden. Nu sidder de med ryggen til hinanden. Det kunne være et tegn på, at de ikke er venner mere. Men de ser glade ud. Det kan også pege på udsyn, for står man med ryggen mod hinanden og fortæller hinanden, hvad man ser, kan man se alt.

Det ser ud, som om Adam og Eva ikke er trådt ud af det beskyttede miljø endnu. Men døren står åben ud til den verden, vi kender i dag.

Ude i verden er der nok at tage ansvar for og mange ting, man er nødt til at forholde sig til. Måske sidder Adam og Eva i deres beskyttende miljø, fordi vi mennesker stadig (i dag) har mulighed for at leve en paradisisk tilværelse? Kan de/vi gå ud og ind ad døren?

Opgaver: Man kunne evt. få en snak om, hvorfor vi sommetider har lyst til at gøre noget, vi ikke må. Hænger det sammen med vores nysgerrighed?

Der kan også snakkes om, at vi bliver gamle og skal dø.

Tag en pakke med, der har en underlig form, som der mærkes på, duftes til og kan give en lyd. Vær kreativ: parfume, båthorn, donkraft. Det skal vække nysgerrigheden. Læg den frem ved lektionens start. Efter fortælling og snak kan eleverne få lov at røre mv. Pak den evt. op til sidst.

Leg slangetik/tagfat i skolegården/gymnastiksalen evt. i idræt. Leges som alm. tik/tagfat med en elev, der er den og skal fange en anden. Når en anden tikkes/fanges, tages denne elev i hånden og sammen løber de efter en 3. elev. Til sidst er det en lang slange, der løber omkring.

4 Noas ark

Genfortælling 4 fra "Den Lille Bibel – for børn" (1. Mosebog 6, 9 - 9, 17):

Overvejelser: I bund og grund er det en forfærdelig historie om, at Gud straffer. Pointen må dog være, at Gud lover, at det aldrig skal ske igen. Regnbuen bliver et tegn på håb. Man kan også lægge vægt på, at fortællingen er om en ny begyndelse, og at livet på jorden ikke går i stå f.eks. pga. naturkatastrofer.

Denne fortælling er en del af mytestoffet – de historier, man bruger for at forklare, hvad livet, mennesket og verden er.

Kommentar til billedet: I centrum er et billede med regnbuen. Det er også et centralt element i fortællingen om Noa. Rundt om er der 12 små billeder. De kan minde om urskivens 12 tal. Noa og hans familie var længe i arken. Et helt år fortæller Bibelen. Billedet med regnbuen er også nutidigt. Det er billedet af en dansk kyst sådan, som Ole Grøn ser det udenfor sit hus. En pointe kan være, at Guds løfte stadig gælder.

Opgaver: Kan eleverne forstå, at Gud blev både vred og ked af det? Blev Gud mon også ærgerlig over, hvordan det var blevet på jorden? Eleverne kender måske godt det med at starte forfra f.eks. i formning, hvis lerfiguren ikke er blevet, som man havde tænkt.

Billedet kan minde om brikker til et huskespil. Det kan printes fra cd'en, lamineres og klippes ud til et sådant spil. Eleverne kan også bedes om at sætte billederne i rigtig rækkefølge.

5 Guds bud

Genfortælling 5 fra "Den Lille Bibel – for børn" (2. Mosebog 20, 1-17):

Overvejelser: De 10 bud er her gengivet efter Folkekirken tradition med at følge Luther. Dvs. at billedforbuddet ikke er taget med. Vigtigst er opdelingen i, at vi har et forhold til Gud, og vi har et forhold til andre mennesker. Det er den tradition, som Det Nye Testamente samler op i det dobbelte kærlighedsbud. (Se evt. henvisning i fortællingen om Zakæus.)

Bud – eller regler – sætter begrænsninger. Men det bliver måske også lidt lettere at finde ud af, hvad man må eller ikke må.

Kommentar til billedet: Moses er klædt, som en jødisk mand formodentlig var klædt i ørkenen for mange år siden. Men de folk, han taler til, er klædt som os i dag og bor i huse som vores. Hvorfor mon? Buddene er skrevet på papir og ikke stentavler, hvilket også kan pege på en aktualisering.

Opgaver: Samtal med eleverne om, hvorvidt det er godt at have regler. Kan man forestille sig at spille fodbold uden regler? Videre kan man spørge: Er der bud, der er vigtigere end andre? Er der bud, der er sværere at overholde end andre? Hvilket bud er vigtigst? Er det nogle af buddene, som ikke længere er aktuelle, eller som i hvert fald ikke bliver overholdt? Kan man formulere nogle få bud, som kan dække over mange?

Prøv i fællesskab at skrive modsætningerne til de 10 bud. Hvad ville det blive for et liv, hvis man skulle leve efter dem?

Nogle af buddene kan man prøve at formulere om, så der ikke kommer et "ikke" med. F.eks. kan "Du må ikke slå et menneske ihjel" omformuleres til "Du skal lade alle mennesker leve". Gør det en forskel, hvordan et bud er formuleret?

Lad eleverne lave deres egne bud. Måske har klassen nogle fælles regler. Hvilke regler mangler i de 10 bud? Det kunne fint gøres gruppevis.

I idræt kunne man evt. prøve at spille fodbold uden regler.

6 Den hjælpsomme Ruth

Genfortælling 6 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Ruths bog):

Overvejelser: Fortællingen om Ruth vidner om, at både kvinder og fremmede spiller en rolle i den jødiske historie, som Det Gamle Testamente jo er. Slægtsmæssigt bliver hun stammor til kong David og videre derfra til Jesus. Ruth vælger at forlade det sikre for at hjælpe en kær veninde. Hun bekymrer sig ikke om sit eget, og Gud er med hende. Hendes kærlighed/venlighed bærer også frugt på den måde, at hun selv får hjælp og en ny mand (en bonus-Boas).

Kommentar til billedet: Billedet er malet, så det virkelig ser ud, som om der spildes kerner med vilje. Her er nok til såvel Ruth som til fuglene.

Opgaver: Ruth og Naomi kan kun få noget af spise, fordi mennesker, der har nok, deler med dem. Sådan er der også mennesker, der har det i dag. Snak med eleverne om, hvem det er, og hvordan vi/andre kan hjælpe dem. Man kan også snakke om, hvordan venlighed/kærlighed har en smittende effekt, ligesom had/uenlighed har. Syng den gamle høstsang "Marken er mejet" og dans evt. til. Når vi synger "rev vi marken let, det er gammel ret", er der en klar parallel til fortællingen om Ruth, der havde lov at samle det spildte korn op. Der kunne fint knyttes høstsalmer til f.eks. "Nu falmer skoven". Der kunne synges videre i musik, der har salmer som et trinmål.

7 David vælges

Genfortælling 7 fra "Den Lille Bibel – for børn" (1. Samuelsbog 16, 1-13 + 2. Samuelsbog 11,1 – 12,9):

Overvejelser: Fortællingen om David er i Bibelen meget lang og detaljeret. Så fortællingen kunne fint have handlet om hans sang, hans forhold til kong Saul eller hans kamp med Goliat. Den Lille Bibel har valgt to fikspunkter. 1: At han bliver valgt til konge, selv om han hverken er stærkest eller størst. 2: Magten stiger David til hovedet, og han bruger andre mennesker alt efter, hvad han har af behov. En lignelse/en fortælling kan dog hjælpe ham med at se sig selv og sine fejl. Den kan fortælle, at selv om man er noget særligt, og selv om man er en stor konge, er man ikke perfekt. Det er også fortællingen om, at man kan misbruge sin magt. Der er en grund til, at ministre betyder tjenere. Læg i øvrigt også mærke til at David bryder hele to af de 10 bud (fra fortælling 5): Ægteskabsbrud og drab. Fortællingen handler også om misundelse. Soldaten hed Urias, og konen hed Batseba.

Kommentar til billedet: Man kan godt overveje, hvem hovedpersonen på billedet er. Hvorfor ligger Urias på bakketoppen? Hvorfor er fåret der? Hvorfor er der en hyrdestav ved Davids trone? David er som konge ikke en sand hyrde. Hvad tænker kong David, soldatens kone Batseba eller fåret? Fuglen ligner en krage. Krager kan varsle død. Det kan være Urias' død.

Opgaver: Hvordan ville profetens fortælling være i dag? Snak to og to om misundelse, og lad eleverne i fællesskab komme med ideer til fortællingen. Det kunne fint blive til en tegneserie med eller uden tekst. Man kan lege "Kong David". Alle står op, og læreren giver små, korte beskeder som "klap i hænder", "sæt jer ned" eller "hop". Beskeden skal dog kun efterfølges, hvis der først er sagt: "Kong David siger...". Elever, der gør forkert, udgår. Vinderen er den, der er med længst.

8 Guds hus

Genfortælling 8 fra "Den Lille Bibel – for børn" (1. Kongebog 3,16-28 + 6 + 8):

Overvejelser: Der kunne også om Salomo fortælles meget andet. Her er valgt to punkter. Det første er, at han byggede templet. De kristne kirker minder på mange måder om templet som et helligt sted for de troende, hvor man kan komme og møde "det hellige", finde ro til at samle tankerne og blive mindet om, hvad der er væsentligt. Templet var dog mere entydigt Guds hus, da de 10 bud blev placeret der. Gud havde en tronstol, så Han kunne "komme forbi". Det andet punkt handler om Salomos visdom, der i denne fortælling afslører noget meget menneskeligt. Nemlig, at vi i og ud af kærlighed godt kan sige fra i forhold til, hvad man selv ønsker. Den rigtige mor bliver på en måde et modbillede på David. På den måde bliver det fortalt, at vi som mennesker både kan tilsidesætte andre og tilsidesætte os selv.

Kommentar til billedet: Det virker meget barbarisk med strengen ned gennem barnet. Ole Grøns tanke er, at sådan gør børn vel – sætter en stiplede linje, hvis der skal skæres lige. Det gode ved fortællingen er, at barnet ikke bliver delt midt over. Det er godt at have med, når man snakker om billedet. Den ene kvinde holder hånden ind over barnet for at skærme det – hun er vel moren? I hvert fald er hun klædt i rødt – kærlighedens farve. Farverne på deres tøj er dog ikke entydige. Gul kan være falskhedens farve. Det kan dog også være farven på det guddommelige, sådan som det både er i kirkens liturgiske farver og i ikonmalerier. Blå kan symbolisere troskab og sandhed.

Opgaver: Spørg eleverne, om man kan holde så meget af noget/nogen, at man er villig til at give slip. Man kan f.eks. have fundet en fugl på terrassen. Den vil man gerne beholde, men ens forældre siger, at den skal have lov at flyve ud igen.

Kong Salomo var meget vis. Man skal heller ikke være helt dum, hvis man skal gætte gåder. Fortæl børnene et par gåder og bed dem to og to finde på gåder til hinanden. Et par eksempler: Hvilken bue kan man ikke skyde med? Svar: Regnbuen. Hvilke nødder har ingen skal? Svar: Pebernødder. Hvordan skiller man Fanta og Cola, hvis man er kommet til at hælde det sammen? Svar: Man bruger en FANTAsi.

Man kan bruge H. C. Andersens eventyr om en mor som en anden fortælling om en mors kærlighed.

http://www.hcandersen-homepage.dk/eventyr_historien_om_en_moder.htm

Eleverne kan lave et tempel enten ved, at de hver især tegner det, eller i grupper laver det af en papkasse. De skal placere små ting i templet, som de finder helligt/vigtigt for dem.

9 Tillid til Gud

Genfortælling 9 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Salmernes Bog 22 + 23 + 139 + 103):

Overvejelser: Disse salmer er valgt som eksempler på, hvad man kan have brug for at sige til Gud. Alt det, man ikke kan sige til andre, må man jo kunne sige til Gud. Både glæder og smerte/angst. Det handler også om tillid. Salmerne er fyldt med gode billeder. Der er også en selverkendelse i at betragte sig selv som en orm. Man kan overveje, hvorfor man synger til Gud og ikke bare snakker til ham. Grundtvig bruger ordet hjertesprog i forhold til salmesang. Det kan pege på, at det er gennem hjertet/kærligheden, at mennesket bliver ét med Gud.

Kommentar til billedet: Se ormen. Man kan godt føle sig som en orm mellem alle de smukke blomster. En orm er måske ikke så smuk eller glad som blomsterne, men den er der alligevel. Den hører også til, og uden orme blev planterne ikke til! Orme spiser alle de visne blade og laver frisk jord heraf. Rigtig god muldjord er fyldt med orme.

Opgaver: Snak om, hvad man oplever ved at synge sammen. Giver det fællesskab at synge? Oplever man også mere fællesskab med Gud ved at synge? Snak evt. også om billedsproget i salmerne.

Denne gang kan man prøve at synge disse tekster, inden man næste gang snakker salmer, der bruges i kirken i dag. Lad eleverne selv finde på en melodi.

Man kan stompe en salme. Kun fantasien sætter grænser for, hvad der kan give lyd. F.eks.

- fløjt
- fødder, der skraber
- klap i hænderne
- klap på lårene
- knips
- kyslyd med læberne
- papir, der krølles sammen
- bog, der klappes sammen
- tramp med fødderne
- tændstikæsker, der rasler.

Lav i fællesskab nogle salmerim.

Leg med ordet "orm" eller "regnorm": Hvilke andre ord kan eleverne lave ud af bogstaverne?

Hvilke ord kan eleverne finde, der rimer på "orm"? F.eks. Gorm, enorm, form, storm. Man kan også lave bogstaverim med "o".

10 - Kirkens salmer i dag

Denne gang er en af tre, hvortil der ikke er nogen genfortælling. Tanken er, at eleverne undervejs i forløbet skal møde kirkens liv i forhold til de bibelske fortællinger.

Husk at tage kontakt til kirken. Lav aftale om tidspunkt for og indhold af besøget.

Overvejelser: Den kristne kirke har lige fra starten brugt salmerne fra Det Gamle Testamente ved deres gudstjenester. Kun langsomt kom der også andre salmer til af den art, som vi nu kender mest. Martin Luther var en af de første, der gjorde de frie digtede salmer til det væsentligste. Særligt fik hans valg betydning og blev udbredt, da han valgte at skrive på det nationale sprog – altså tysk. Hans begrundelse var, at folk skulle forstå budskabet. Det har siden bredt sig – ikke kun i den lutherske kirke.

Opgaver: Gå på besøg i kirken og få en snak med præsten, sognemedhjælperen eller organisten om, hvad man synger der. I Den Danske Salmebog findes salmer, der er inspireret af Salmernes Bog i Det Gamle Testamente.

F.eks. nr. 31 "Til himlene rækker din miskundhed, Gud". Måske kan præsten/organisten give et eksempel på, hvordan man tidligere sang/messede salmerne fra Det Gamle Testamente. Snak om, hvad eleverne godt kan lide at synge. Snak også om, hvorfor man synger.

11 Daniel og løverne

Genfortælling 10 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Daniels Bog 6, 1-28):

Overvejelser: Læg mærke til udgangspunktet for, at Daniel endte hos løverne. Først var der nogle, som var misundelige på Daniel. Dernæst var der en konge, som nok troede for meget på sin særlige status. Når man kun måtte bede til ham, måtte han jo nærmest være en gud. Daniel ville dog ikke ændre på, hvem han var, eller hvad han troede på. Det var ikke Daniel, der blev bange, men kongen.

Historien om Daniel handler også om tillid. Daniel havde tillid til Gud. Han holdt også fast ved sin tro og sit liv, selv om han blev en person med privilegier.

Kommentar til billedet: Det er ikke vilde og drabelige løver, som Gud holder munden lukket på, men søde store katte. Sådan kan et menneske blive forandret, når det guddommelige overmander det. Selv en lille mus tør være blandt løverne. Kongen ligger på knæ. Fuglen er vidne til, hvad der er sket. Det er nærmest, som om Daniel ligger og enten synger eller fortæller historier for dyrene.

Opgaver: Man kan snakke om det med at være sig selv og ikke være bange. Man kan også være bange på andres vegne. Forældre kan blive bange, når deres børn leger vildt eller færdes i trafikken. Man kan også snakke om, hvad man kan/skal have fuld tillid til? Er det til sig selv, sine venner, livet eller måske Gud?

Lige som man to og to kan lege "sten, papir og saks", kan man lege "løve, gevær og menneske". Løven spiser mennesket. Mennesket er herre over geværet. Geværet skyder løven. Løven "laves" ved, at man kradsler i luften. Mennesket "laves" ved, at man klapper sig på brystkassen. Geværet laves ved, at man strækker en arm stift frem.

12 Jonas stikker af

Genfortælling 11 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Jonas' Bog):

Overvejelser: Jonasfortællingen bruges i Det Nye Testamente som et tegn på, at Jesus skulle være i jordens indre i 3 dage – fra langfredag til påskemorgen.

Jonas tænker meget på sig selv. Hvad tør han? Hvad har han lyst til? Det skal ikke være besværligt. Da han er i nød, bliver han ydmyg. Men straks efter, han har holdt sin tale, bliver han fornærmet over, at det nærmest har været ligegyldigt. Han tænker ikke på, at netop hans budskab har gjort, at menneskene begyndte at leve et bedre liv.

Kommentar til billedet: Jonas sidder småfornærmet oppe på bakken behageligt på et tæppe og under et palmetræ. Han kan se, at byen lever videre. Folk kikker ud af vinduerne, og en af dem smiler. Nogle er på gaden og snakker sammen. Er det tegn på, at de er begyndt at være gode ved hinanden?

Ormen ser fristet på træet. Vi kan se, hvad der vil ske. Og vi kan se hvalen svømme væk!

Opgaver: Snak om Jonas og det at skulle noget, man ikke har lyst til – ja, som man måske ikke tør. Der er også ting, som man ikke kan undslippe i livet. Vi er ikke altid herre over vort eget liv. Snak også om det paradoksale i, at Jonas først synes, byen skal ødelægges, men siden bliver vred, da palmen visner.

Man kan også snakke om at blive fornærmet, når nu man endelig har fået taget sig sammen, og der ikke sker noget alligevel.

Leg hval i skolegården.

Gå ud i skolegården med masser af kridtstykker. Eleverne tegner hver en hval på asfalten/fliserne, hvori de kan stå. Dog skal der tegnes én mindre end antallet af elever. Alle løber rundt, indtil læreren råber "Hvalen dykker". Så skal alle finde hver en hval at stille sig i. Den, der ikke når det, går ud af legen, men skal vælge en hval at stå i,

så der hele tiden bliver en hval mindre at stille sig i. Der kan også spilles musik fra en ghettoblaster, som stoppes i stedet for, at læreren råber "Hvalen dykker".

Lad hver elev lave en tegning af Nineve. Tegn hvad der sker med menneskene, hvis det var lykkedes Jonas at undslippe sin skæbne. Og hvad med Jonas, hvordan gik det ham?

13 En ny aftale

Genfortælling 12 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 1, 26-56 + Matthæusevangeliet 1, 18-21):

Overvejelser: I denne børnebibel bruges ordet *jul*, selv om det ikke findes i Bibelen. Ordet stammer fra oldnordisk eller i hvert fald vikingerne, der "drak jul" og fejrede vintersolhverv. Ordet er således overtaget af den kristne kirke. At der i teksten står *julegave* er en tolkning af begivenheden.

Den gamle aftale er udtrykt i de mange bud i Det Gamle Testamente. Men det var og er svært for mennesket at overholde div. leveregler. Gud forsøger sig med en ny aftale – præcis som forældre og voksne engang imellem må sadle om i forhold til børn og elever. Bud og krav erstattes af kærlighed og nåde. Med denne fortælling begynder Det Nye Testamente. Der kan i den forbindelse gøres opmærksom på, at Bibelen er et stort bibliotek med mange bøger, hvor dem, der handler om Jesus, hører til i Det Nye Testamente – den nye aftale.

At jomfruen Maria bliver udvalgt som mor til Jesus har flere pointer: At Jesus både skal være menneske og Gud, at Jesus' undfangelse er et under samtidig med, at det er opfyldelsen af en af de gammeltestamentlige profetier (Esajas' Bog. 7,14). Josef er også vigtig, selvom han kun er "adoptivfar", for han nedstammer fra kong David. Messias, den jødiske frelserskikkelse, som kristne mener, Jesus var, skulle netop være af Davids slægt.

Kommentar til billedet: Ole Grøn har valgt at male en gave for at illustrere pointen med den nye aftale. Kan eleverne gætte hvorfor? Hjertet kan ligne et til- og frakort. Hvem er gaven til og fra? Men det kan også være et billede på, hvad der er indeni pakken. Det er naturligvis rødt, for det er kærlighedens farve. Papiret er blå. Det kan pege på, at gaven rummer noget himmelsk. Båndet er gyldent. Det kan pege på, at det har med det guddommelige at gøre.

Opgaver: Tal om hvorfor Gud vælger at give en "gave" i form af sig selv som menneske? Er der en pointe med at Gud bliver som os? Kan vi lære noget af det?

Måske er der i klassen lavet en klassekontrakt/regler. Hvordan skulle sådan en aftaler/*kontrakter* med Gud lyde? Hvad er det, Gud skal love? Hvad er det, eleven skal love?

Såfremt undervisningen ligger op mod jul, er det oplagt at lave små gaver til dem derhjemme. Det kan være at bage pebernødder, dekorere tændstikæsker eller sende julekort.

14 Jesus' fødsel

Genfortælling 13 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 2, 1-20):

Overvejelser: Stjernen er her taget med i tekst og på billede, selv om den hører til fortællingen om de vise mænd – næste kapitel (Matthæusevangeliet).

De fleste børn i Danmark fødes på et sygehus, nogle på vej dertil og nogle hjemme. Men der er ikke mange fødsler i en stald! Det fortæller os, at Gud vælger jordisk magt og rigdom fra.

Selv om hyrderne blev grebet af frygt, da englene kom, så er det vel forventeligt, at der er engle blandt barselsgæsterne ved Guds søn. I den sammenhæng er det mere overraskende med hyrder, som ikke er særligt fine eller rige folk!

Pointen med, at det er Betlehem, Jesus skal fødes i peger igen tilbage på Kong David ("Davids hjem"). David var selv en ydmyg hyrde, inden han blev konge.

Kommentar til billedet: Hvad er centrum i billedet? Er det stalden? Vejen fører op til stalden/huset, der er placeret midt på billedet og midt mellem bakkerne. Selv blåets gnister går i den retning. Det kan måske også være stjernen eller andet, der er centrum.

Tal med eleverne om, hvad de mange små, hvide fnug er og spørg, hvor mange engle der er. Er det et vinterbillede? Hvorfor / hvorfor ikke?

Opgaver: Tal med eleverne om, hvordan det vil være at stå ansigt til ansigt med en engel eller et guddommeligt væsen.

Hvordan skulle Jesus' fødsel have været, hvis det skulle se ud af noget?

Eleverne kan i mindre grupper fortælle hinanden, hvad de ved om deres egen fødsel. Hvorfor fejrer man overhovedet en fødsel som noget særligt? Er det et lille mirakel?

Syng en børnesalme med fagter på en kendt melodi: "Maria hun sku' ha' et barn" kan synges på "Skorstensfejren gik en tur".

Vers	Fagter
Maria hun sku' ha' et barn	Vise stor mave
Det var midt i Betlehem	Tegne stjerne i luften
I en stald der blev han født	Vugge barn i armene
I en krybbe blev han lagt	Lægge kind mod samlede hænder
Jesus det var barnets navn	Klappe
Han skal holde fødselsdag	Vifte med usynligt flag
Derfor skal vi holde jul	Tage hinanden i hænderne

15 - Julebesøg i kirken

Dette kirkebesøg kan også placeres før "Jesus' fødsel" eller efter "De vise mænd".

Husk at tage kontakt til kirken. Lav aftale om tidspunkt for og indhold af besøget.

Opgaver: Tag med eleverne i kirke. Få præsten/sognemedhjælperen til at læse juleevangeliet og fortælle, hvad julen betyder for dem.

Find de ting i kirken, der er anderledes, fordi vi er i julemåneden. Det kunne være adventskrans, julekrybbe, lys, stjerne eller juletræ. Snak evt. om, hvad advent er for noget.

Eleverne og præsten/sognemedhjælperen kan fortælle hinanden, hvordan de fejrer juleaften. Nogle fejrer måske ikke jul. De kan fortælle om, hvordan det er ikke at fejre juleaften i et land, hvor det er noget, de fleste gør. Lad dem evt. fortælle om andre traditioner, de har i familien.

16 De vise mænd

Genfortælling 14 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Matthæusevangeliet 2, 1-12):

Overvejelser: Historien om de vise mænd er fortalt så mange gange, at de er blevet til 3 hellige konger med navnene Kaspar, Melchior og Balthasar! Nogle legender fortæller endog, at der var 4, men den fjerde nåede aldrig frem, fordi han havde travlt med at gøre godt mod fattige og syge, han mødte på sin vej.

Gaverne, som de vise mænd kom med, er kun nævnt som *gaver* i fortællingen, men i Bibelen er der nævnt hvad gaverne er: Guld, røgelse og myrra. En oldkirkelig tradition tolker gaverne således: Guldet symboliserer kongeværdighed, røgelsen symboliserer guddommelighed og myrraen symboliserer den senere begravelse. Det er sikkert de tre gaver, der har ført til, at vi taler om tre vise mænd.

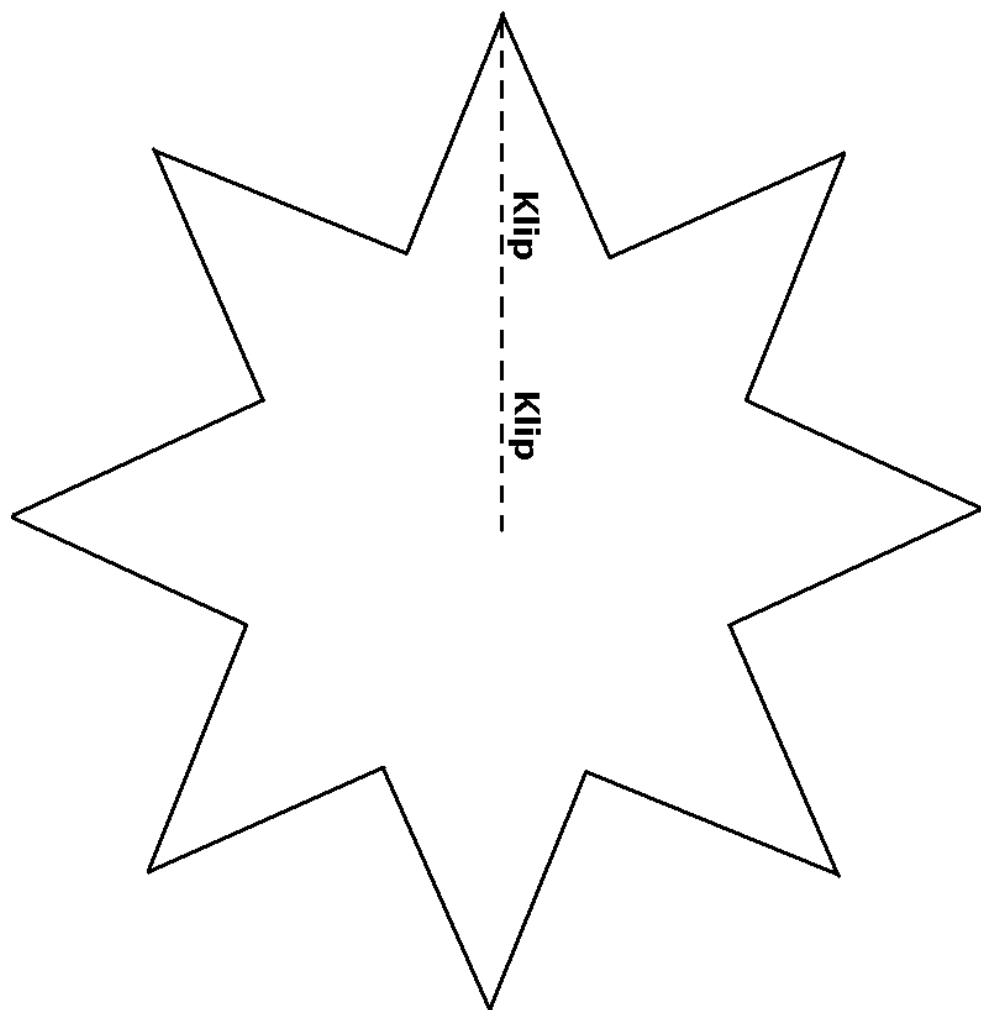
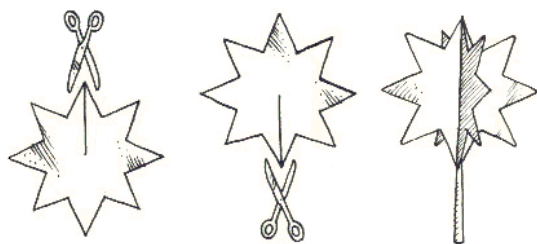
At de vise mænd kommer fra jordens fjerneste egne kunne pege på den nye aftale, der gælder *alle* mennesker og ikke kun jøderne.

Kommentar til billedet: Hvordan kan man se, at der er fine folk på besøg i stalden? Jesusbarnet er tegnet ualmindeligt stort. Hvorfor mon? Hvorfor er Maria og Josef ikke at se? Ser vi med deres øjne? Stjernen er igen i midten og vejen ligeså.

Opgaver: Snak med eleverne om, hvad det kan betyde, at Guds søn kommer til syne et så ussel sted, og at de fornemme mænd bøjer sig for et lille spædbarn. Som de vise mænd fulgte deres tro, sådan er der også mennesker i dag, der følger Jesus / følger deres tro. Hvem er det mon, og hvorfor gør de det?

Syng "Dejlig er den himmelblå" med eleverne og samtale om de enkelte vers. Lad dernæst eleverne lave illustrationer til salmens forskellige vers.

Lav stjerner med eleverne. De fingernemme elever kan flette dem af otte strimler. Alle kan lave en stjerne af karton.

17 Jesus i templet

Genfortælling 15 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 2, 41-52):

Overvejelser: Der er forskel på at blive VÆK og at BLIVE væk. Gør Jesus det med vilje, eller er det en tilfældighed? Mon ikke alle elever kender til at være blevet væk og fundet igen? Det centrale i denne historie er dog, HVOR Jesus bliver fundet: I Guds Hus.

At Jesus ikke nøjes med at lytte i templet, men blander sig og udtaler sig bedreviddende, er et udtryk for hans guddommelighed.

Kommentar til billedet: På billedet er ordene i centrum. Tro, håb, kærlighed, Gud, liv og glæde er centrale ord i kristendommen. De har ligefrem skubbet menneskene ud i periferien. Det kan være et billede på, at sådan var det i jødedommen. Bud og love – ja, selve skriften kom før hensynet til og forståelsen for det enkelte menneske. Men menneskene på billedet er glade. For dem kan ordene være livgivende, da de forstår ordene ud fra Jesus' opgør netop med den jødiske tradition. Den ene kan se bedrøvet eller forvirret ud. Hvem tror eleverne han er, og hvorfor ser han ud som han gør?

Opgaver: Ved Jesus, hvem han selv er, og hvad hans opgave er? Ved Maria og Josef det? Inddrag evt. "Jesus og Josefine", hvis eleverne har set serien. Her forsøger Josefine og Oskar at skåne drengen Jesus for viden om hans liv og død.

Tal med eleverne om hvordan, det kan virke på folk, at man blander sig. Nogle bliver imponerede, andre fornærmede. Hvorfor?

Skal børn i det hele taget have lov at tale i forsamlinger eller skal de tie? Hvad taler for og hvad imod?

Billedet er fyldt af ord og bogstaver. Hvilke ord kan eleverne ellers danne af bogstaverne? Hvem kan danne det længste ord?

Drøft ordene med eleverne og lad dem hver især lave en tegning til hvert eller nogle af ordene, hvor de tegner, hvad de forstår ved kærlighed, tro, liv osv.

18 Jesus bliver døbt

Genfortælling 16 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 3, 21 – 4, 13):

Overvejelser: I denne fortælling bindes de to begivenheder sammen – Jesus' dåb og fristelsen i ørkenen. Den ene har den anden som forudsætning og konsekvens. Ved dåben går Jesus i gang med sit projekt at fortælle om Guds rige. Men han vælger også, at han helt og fuldt vil leve som alle andre mennesker. Denne side bliver sat på prøve: Vil han mon ikke bruge sin guddommelige magt? For det første får han lov at mærke sulten. For det andet får han mulighed for at blive berømt ved at vise sin guddommelighed. Det tredje er, at han tilbydes al magt, hvis han vil tilbede fristeren. Men han afslår, da den magt ville være egoismens og voldens magt.

Johannes, der er i familie med Jesus, har i den bibelske fortælling den opgave at bane vejen for Jesus.

Kommentar til billedet: På billedet er vandet i fokus, selv om det er et ørkenbillede. Men det er nok for enkelt at sige, at det kun handler om dåb. Der er også en stump af templet og måske brød og stene på jorden. Jesus har her fået skæg, da han har levet 40 dage i ørkenen.

De tre dråber vand kan pege på dåbens tre håndfolde vand. Der er også noget symbolsk i, at vandet giver liv til en lille spire ude i ørkenen.

Opgaver: Fortæl eleverne, at duen er et tegn på Guds Helligånd. Kan duen betyde noget andet? Har eleverne mødt duen før (jf. afsnit 4)?

Vand er et stærkt symbol. Det giver liv, og det kan rense. Drøft evt. hvad dåbsvandet betyder.

Hvorfor bliver Jesus fristet i ørkenen? Snak med eleverne om, hvorfor Jesus ikke bare ville være berømt og have al magt? Hvad er magt i forhold til kærlighed – i forhold til at blive elsket?

Snak med eleverne om, hvad fristelse kan være. Hvad eller hvem frister os? Hvornår? Kan det være dumt eller nogle gange godt at give efter for fristelse? Er fristelsen størst, når vi er alene?

Tag gamle ugeblade og reklamer med og lav store collager i elevgrupper om fristelser. Overskriften kan evt. være bønnen fra Fadervor: Led os ikke i fristelse. Pømmes frites og sodavand frister os, men vel også (lege)tøj, spil, slik og meget andet.

19 Peters fiskefangst

Genfortælling 17 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 5, 1-11):

Overvejelser: Hvor underligt, at Guds Søn vælger en helt almindelig fisker som sin gode ven! Det fortæller os, at alle mennesker har værdi i Guds øjne. I begyndelsen er Peter ikke sikker på, at Jesus er rigtig klog! Men han overbevises. Senere siger Jesus til Peter, at fra nu af skal han fange mennesker. Han skal prædike ligesom Jesus og dermed indfange mennesker med sine ord. Jesus har magt gennem sit ord, ligesom Gud skabte med sit ord. Peter og *vennerne* er ikke de eneste disciple, Jesus får. Han samler 12, der følger ham tæt. Dette refererer til Israels 12 stammer og kommer således til at symbolisere det nye Israel, som Jesus opretter (Gudsriget). I realiteten havde Jesus dog flere, der fulgte ham.

Kommentar til billedet: På billedet er Jesus i centrum i sin hvide kjortel. Han breder sine arme ud, som om han siger "Værsgo". Det kan også ses som en velsignelse – som præsten står, når han lyser velsignelsen i kirken. Det kan ligeledes ses som et kors. Jesus er ikke kun i centrum. Han hæver sig også over begivenhederne op under himmelhvælvingen.

Er det gyldne ovenover mon himmelbuen? Eller er det et slags vindue, som vi får lov at kikke ind gennem? Ole Grøn havde i første omgang placeret nysgerrige mennesker på buen - men ombestemte sig, fordi de som tilskuere ødelagde fortællingen.

Der er tre både med fiskere. Hvem er mon Peter? Og så er der mange fisk – hvor mange?

Opgaver: Tal med eleverne om, hvorfor der tit bruges særlige symbolske tal i Bibelen ligesom i eventyr. Hvilken effekt har det?

Drøft med eleverne, hvorfor Jesus udvælger nogle disciple? Kan vi være/have brug for at være "disciple"? Har vi brug for en lærer/mester?

Lad eleverne fortælle hinanden to og to hvilke personer, der har betydning for dem, og hvorfor disse personer har stor betydning. Er det noget personerne siger, gør eller kan?

Spil fisk.

Del eleverne i grupper på 2-6 og giv hver gruppe et spil kort uden jokere. Der deles 7 kort ud til hver, som tages op på hånden. Resten placeres midt på bordet i en bunke eller spredt ud på bordet. Spillet går ud på at samle alle 4 af én slags til et stik. Spilleren til venstre for den, der gav kort, spørger en tilfældig spiller om at få alle hans / hendes femmere eksempelvis. Der må kun spørges om kort, man selv besidder min. ét af. Hvis der er femmere på hånden, skal de afleveres. Spørgeren beholder dermed retten til at spørge videre. Hvis der ikke er femmere på hånden, siges der: Fisk, og spørgeren tager et kort fra bordet. Den adspurgte fortsætter med at spørge en ny om nogle andre kort. Man lægger sit stik på bordet, når man har samlet 4 af en slags.

20 Gud er vor far

Genfortælling 18 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Matthæusevangeliet 6, 7-13):

Overvejelser: Bønnen Fadervor er nok det mest kendte, som Jesus har sagt. Den er også blandt det mest brugte i den kristne kirke. I den er der en klar markering af det kristnes gudsforhold; far – barn. For kristne peger denne bøn på, at man kan have tillid til Gud.

Det kan overvejes, hvorfor der overhovedet bedes til Gud, hvis han ved alting? Så ved han jo også, hvad vi vil bede om! Men bøn er ligeså meget for menneskets egen skyld. Gennem bøn kan man få samlet tanker og fokusere på det centrale.

Bøn er også omsorg for andre. Vi kan bede til Gud for et andet menneske. Bede Gud om at være ham / hende nær. Endelig kan bøn bruges til at sige Gud tak.

Kommentar til billedet: Der er et par foldede hænder. Sådan har vi i Danmark tradition for at bede. Andre lande og andre kulturer gør anderledes. Foldede hænder har den fordel, at så er de i ro! Man piller ikke ved andet eller andre, men kan koncentrere sig om at bede. Når hænder foldes, danner tommelfingrene et kors.

De foldede hænder kan pege på Jesus' ord om, at man skal gå ind for sig selv og bede – man skal ikke stille sig til skue. Kunstneren har ladet dynebetrækket have stjerner. Det kan pege på, at bønner er rettet mod det himmelske.

Opgaver: Gennemgå Fadervor med de enkelte led. Hvad betyder ordene? *Se vejledning herunder.*

Hvad er det "daglige brød" et billede på? Luther siger, at det er alt det, vi har brug for i livet.

Bed hver elev tegne til (de enkelte) led i Fadervor.

Eleverne kan lave en liste over, hvad man kan bede Gud om, bede venner om og bede forældre om. Hvem beder man f.eks. om en ny cykel?

Gennemgang af Fadervor:

1. Indledende tiltale

Vor Far, du som er i himlene!

Her præciseres, hvem bønner er henvendt til. Samtidig markeres det, at Gud og mennesker står i et forhold til hinanden som *far og barn*. At Gud er i himlene peger på hans guddommelighed.

2. De tre du-bønner

Det er bønner med fremtidsforventninger/håb om, at det, der er kommet med Jesus, må blive afsluttet. I alle tre bønner bedes der om, at Gud selv vil lade det ske. Samtidig åbnes der for, at denne Guds fremtid må få betydning for os nu.

Helliget blive dit navn,

Ordet *blive* var tidligere oversat med *vorde*, som en vordende mor. Altså noget, der både er, og som er på vej. Når noget er helligt, har det en særlig betydning. Når Guds navn er helligt, må mennesket også ville forsøge at leve i overensstemmelse med Guds ord.

komme dit rige,

Det er ønsket om, at Guds retfærdighed må blive udbredt til alle.

ske din vilje som i himlen således også på jorden;

I himlen sker Guds vilje allerede, mens man i bønner udtrykker håb om, at den også vil ske på jorden.

3. De fire vi-bønner

I forhold til du-bønnerne, er de næste fire bønner mere konkrete og nærværende.

giv os i dag vort daglige brød,

Dette led om det daglige brød er ikke blot et ønske om at få mad på bordet, men er - som Luther siger - et ønske / en bøn om *alt, hvad der behøves til livets ophold og trivsel*. Også Guds ord kan være det daglige brød.

og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere,

Denne bøn handler om at få Guds tilgivelse "i dag", da vi gør os skyldige hver dag. Eftersætningen peger ikke på, at vi på den måde kan gøre os fortjent til Guds tilgivelse. Dobbeltheden består i, at det er, hvis man allerede tror på Guds tilgivelse, at man rent faktisk formår at tilgive andre. En grundtanke i Bibelen er, at Gud kommer først med sin tilgivelse.

og led os ikke ind i fristelse,

Bønner handler ikke om, at Gud vil friste os, for Gud frister ingen, men om at han vil beskytte og bevare os. For i verden og i vort liv kan der være mange fristelser / prøvelser.

men fri os fra det onde.

I livet kan vi blive ramt af sygdom og meget andet, som vi ikke selv er herre over.

4. Lovprisningen

For dit er Riget og magten og æren i evighed!

Bønner slutter med en lovprisning af Gud, hvor Gud erkendes og hyldes som den højeste, evige magt.

21 Tjeneren der skyldte

Genfortælling 19 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Matthæusevangeliet 18, 21-35):

Overvejelser: Den første tjener fik slettet sin kæmpegæld – betingelsesløst. Der blev ikke sagt noget om, at så skal du til gengæld gøre sådan og sådan. Men kongen havde vel håbet, at glæden over at blive gældfri ville smitte af på den første tjener og hans måde at leve på. Det gjorde det ikke. Denne historie er en af Jesus' mange lignelser. Det vil sige, den har et budskab, som man skal finde bag ved dens umiddelbare betydning – ligesom H. C. Andersens eventyr har flere lag.

Historien fortæller altså også om Gud, der giver et menneske alt, uden det har gjort sig fortjent til det og uden at stille betingelser. Vi kan vælge at dele vores overskud med andre mennesker, eller vi kan – som tjeneren i lignelsen – vælge at være smålige og ligeglade med andres ve og vel. Man kan godt lade lignelsen pege på, at vi kan få nye muligheder, når andre tilgiver os.

Den sidste kommentar om, at glæden er slået ihjel hos dem alle tre, er en tolkning. Vi får måske også glæden slået ihjel, fordi historien ikke har en lykkelig slutning, eller fordi vi opdager, at vi ligner den første tjener.

Kommentar til billedet: Billedet er delt op i en venstre og højre side. På den venstre side lykkes alt – i modsætning til den højre side, hvor det er overskyet, og tingene dør. Kan eleverne se det? Hvad – eller hvem er det, der får tingene til at gå i stykker?

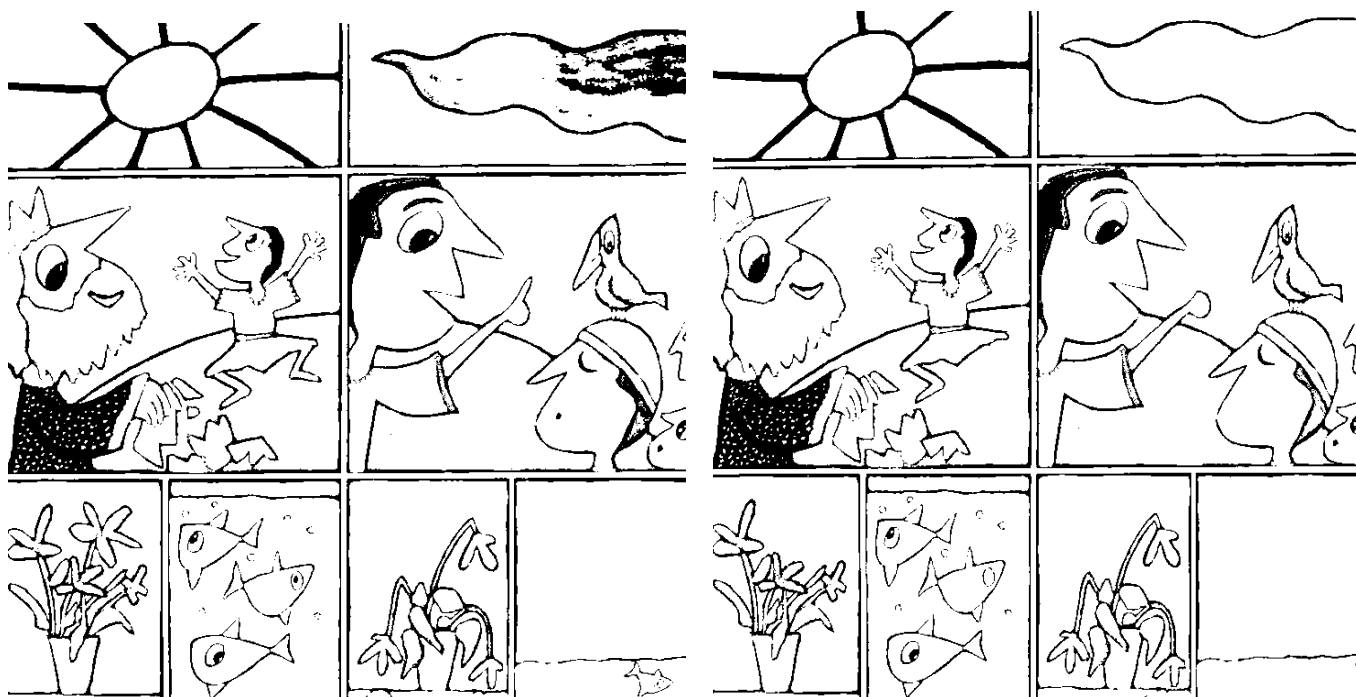
Kragefuglen er med og kan være symbol på det onde eller som varselning af noget ondt.

Opgaver: I snakken kan Fadervor inddrages fra gangen før, hvor der står "Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere". Hvad var det nu, at det betød? Tjeneren her eftergiver ikke en gæld, selv om han fik eftergivet sin.

Tal med eleverne om, hvorfor Jesus fortalte disse historier? Hvad kan fortællingerne? Er det nemmere at se, at tingene gøres forkert eller rigtigt, når man hører en fortælling, som ikke direkte har noget med én selv at gøre? Lad eleverne dramatisere fortællingen i små grupper.

Opgaver kan også findes på www.barnetro.dk eller

Find 10 fejl

22 Fåret der blev væk

Genfortælling 20 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 15, 1-7):

Overvejelser: Denne Jesus' lignelse er en af de mest brugte i kristendommen, når der skal fortælles om, hvor meget Gud holder af mennesker. I forhold til næste lignelse om sønnen, der drog hjemmefra, er fåret helt uskyldigt. Det fravælger ikke hyrden, men sidder måske fast.

Lignelsen er også fortalt i Matthæusevangeliet. Der er sammenhængen, at man ikke må ringeagte *de små* (børn). Den tjener som eksempel på, hvordan Gud passer på *alle* mennesker ikke mindst de svage og hjælpeløse, (de har i særdeleshed brug for det). Den er således også en opfordring til selv at tage sig af de ringeagtede og svage.

Kommentar til billedet: Der er 100 får. Nogle kun med en snude eller et par ben. I "Den Lille Bibel" er nogle gledet ud. Men her i materialet er originalbilledet, hvor alle 100 får er med. Selv om de er ens, er de alligevel alle forskellige, og et bliver båret.

Opgaver: Tal med eleverne om, hvorfor det lige er får, der bruges i lignelsen.

Nogle elever har måske prøvet selv at blive væk. Andre har prøvet, at deres legetøj eller måske deres kat er blevet væk. Lad evt. eleverne fortælle om følelsen af at miste noget, man er glad for. Er der forskel på, om det er noget eller nogen, man mister?

Lad hver elev tælle fårene på billedet fra 1 til 100 eller 10 ad gangen. Skriv evt. numre på hvert for at holde styr på dem.

Leg en variant af "Kylling kom hjem". En base i midten. Tre skjul i hver deres retning, som får navnene "Busk", "Klippe" og "Skrænt". Alle fårene starter i basen og løber mod et af de 3 skjul, når hyrden siger: "Får, får gem jer!". Hyrden løber frit rundt på banen. De får, som hyrden fanger på vej til deres skjul, bliver medhyrder og hjælper med at fange får i næste runde. De får, der nåede i skjul, får nu lov at løbe tilbage til basen. Når flere end halvdelen er blevet fanget, ændres legen. Alle medhyrder sætter sig rundt på banen. Hyrden holder hænderne for øjnene, mens fårene løber i skjul. Medhyrderne må klappe en gang, når et får kommer tæt forbi. Hyrden skal nu sige navnet på et af skjulene – der, hvor han tror, der er flest får. De får, der er i dette skjul, bliver også medhyrder og finder et sted at sidde. Når der kun er ét får tilbage (evt. 2), har hyrden to chancer for at finde det/dem. Gætter han ikke rigtigt første gang, må fåret løbe et nyt sted hen. Klappene skulle gerne hjælpe. Det sidste får bliver ny hyrde.

23 Sønnen der rejste ud

Genfortælling 21 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 15, 11-24):

Overvejelser: Denne lignelse er en af Jesus' mest kendte. Genfortællingen digter moren med. Til gengæld har man valgt ikke at have den sidste del med. Sønnen har faktisk en bror, der bliver hjemme og arbejder hårdt. Han synes ikke, det er så fantastisk, at broren bare bruger den halve arv og kommer hjem og bor og lever som søn af huset igen.

Faren er et billede på Gud, og det fortælles dermed, hvor kærlig og tilgivende Gud er.

Sønnen er enhver af os, der har lyst til at klare os selv uden forpligtelser og regler. Men vi vil gerne have det med hjemmefra, der kan gøre livet lettere for os. I lignelsen er det symboliseret ved den halve arv.

Når han ønsker sin del af arven, betyder det også, at han betragter sine forældre som døde.

Kommentar til billedet: Faren og hjemmet er i centrum på billedet såvel som i historien. Moren tænder et lys, så sønnen også vil kunne finde hjem om natten – eller som et tegn på hendes glæde over, at han kommer hjem. Her er der lyst, her er der liv (dyr, blomster, lys i vinduet). Selv om man ikke kan se så meget af, hvordan huset ser ud, er der afbilledet to vinduer. Et vindue symboliserer nye muligheder. For far såvel som for søn er der nye muligheder i denne historie.

Broren sidder i vinduet og ser ud til også at være glad for, at broren kommer hjem. Eller tænker han: Hvad sker der dog? Kun er "fedekalven" ikke så glad – den kender historien fra Bibelen!

I baggrunden er husene næsten moderne boligblokke. Måske en pointe om fortællingens nutidsrelation.

Opgaver: Hvad tænker eleverne mon? Er det i orden, at sønnen vender hjem igen? Ville de også gøre det? Hvad med farens overstrømmende velkomst – hvad tænker de om den? Burde sønnen ikke have fået skældud? Skulle han have haft lov til at sige undskyld og holde sin forberedte tale?

Tilgivelse er en svær ting: Skal man tilgive så betingelsesløst? Kan man? Er der ting, der kan være svære at tilgive, og hvad skal der til, for at man kan tilgive? Skal der en undskyldning til først?

Prøv i klassen at fortælle en anden udgave af historien. Eleverne kan forestille sig, at faren møder sønnen, da han er rejst ud i verden og stadig har alle sine penge: Hvad taler de med hinanden om?

En gammel leg hedder "Fingerbøl": Tag et fingerbøl med. Sæt én elev udenfor døren, mens fingerbøllen gemmes – f.eks. i vindueskarmen bag en blomst. Eleven kommer ind og får den ledetråd, at det er gemt i fiske- eller fuglehøjde. Man kan også have "mellem" med. Eleven hjælpes yderligere ved, at alle siger "Tampen brænder", når han / hun nærmer sig fingerbøllen.

24 Jesus giver livet tilbage

Genfortælling 22 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 7, 11-17 + Johannesevangeliet 8, 1-11 + Matthæusevangeliet 7, 12):

Overvejelser: Tænk, at Jesus ligefrem er herre over døden! Både når den er indtruffet, men han magter også at forhindre, at en kvinde bliver stenet til døde. Hvad forundrer mon eleverne mest?

Det er måske lidt voldsomt at høre om, at nogle vil stene en kvinde. Men det var og er virkelighed. Jesus' svar er godt at have med sig, når andre vil tryne nogle. Det er som et spejl: Se på dig selv først. Fortællingen minder om ordsproget: Du skal ikke kaste med sten, når du selv bor i et glashus. Det er tankevækkende, at Jesus ikke forbyder dem at kaste sten. Intet menneske kan dog gå ind under kategorien "Den, der aldrig har gjort noget forkert".

Som afslutning på denne fortælling er sat "Den gyldne regel". Det er en leveregel, der kan gælde for alle mennesker – børn og voksne – danskere og amerikanere – kristne og muslimer.

Kommentar til billedet: Meget centralt er en hånd, der taber en sten. Det er et stærkt billede på at give afkald på straf. En udstrakt hånd kan ikke holde på noget. Stenen tabes og smides ikke. Med Jesus' ord kunne personen ikke andet. De andre, der stadig har sten, er meget firkantede – umenneskelige (endnu). Men måske de "smittes" af den store hånd på den lille baggrund. Lilla er i kirken farven for bod og for forventning. Kvinden og Jesus ser man ikke, så dem kan vi ikke spejle os i.

Der er et frugttræ i baggrunden. Det er nok ikke bare fyld, men kan minde os om træet fra "Syndefaldet" (afsnit 3)?

Opgaver: Lad børnene hver for sig tegne, hvad der sker den næste dag. Det kan være den næste dag for moren og sønnen eller, det kan være den næste dag for kvinden.

Spørg eleverne, om de har prøvet at "dømme" andre for noget, de selv gør forkert? Kan det være i orden nogle gange? Kan man lade være?

Lad eleverne komme med eksempler på, hvornår reglen til sidst kan være god at bruge.

25 Zakæus i træet

Genfortælling 23 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 19, 1-10 + Matthæusevangeliet 22, 37-40):

Overvejelser: At være tolder var et foragtet job, for Zakæus var ansat af den romerske besættelsesmagt og gik deres ærinde. Forklar eleverne, at på trods af det ville Jesus gerne være sammen med ham. Det gør en forskel for Zakæus, at Jesus kendes ved ham. Han lover at leve ærligt og give de penge tilbage, han har snydt sig til.

At Jesus ville være sammen med toldere og andre, som blev ringeagtet, kan måske synes mærkeligt. Pointen er vel, at han hjælper dem, der har mest brug for det.

I fortællingen er medtaget Jesus' ord om, at det ikke er det, der kommer ind i munden, men det, der kommer ud af munden, som gør os urene. Det kan også være kristendommens kommentar til samfundet i dag.

Her er også tilføjet "Det dobbelte kærlighedsbud", som er Det Nye Testaments "erstatning" for buddene i Det Gamle Testamente.

Som afslutning på denne fortælling er sat en udlægning af billede med nedløbsrøret: Guds kærlighed kommer ned i mennesket, og så kan det ikke andet end lade det gå videre til andre.

Kommentar til billedet: Jesus er meget imødekommende. Zakæus ser overrasket ud. Det nytter ikke, at Zakæus skjuler sig i træets top. Billedet viser tydeligt, at Jesus har fundet ham. De fremstrakte hænder tager imod. Både det gode og det onde, Zakæus kommer med. Et par glade sommerfugle er der også blevet plads til. Måske netop det insekt, fordi det skifter voldsomt udseende fra larve – puppe – til smuk sommerfugl!

Opgaver: Lad eleverne lave en lille tegneserie om, hvordan det siden gik Zakæus. Blev han ved som tolder? Og blev han ærligere, som han lovede? Det kan gøres enkeltvis, eller "scenerne" kan deles ud.

Løs sudoku med bogstaverne fra Zakæus.

Muligt svar:

Z					
	A				
		K			
			Æ		
				U	
					S

Z	K	Æ	U	S	A
U	A	S	Z	K	Æ
Æ	Z	K	S	A	U
A	S	U	Æ	Z	K
S	Æ	A	K	U	Z
K	U	Z	A	Æ	S

26 Manden fra Samaria

Genfortælling 24 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 10, 30-37):

Overvejelser: Denne lignelse er Jesus' svar på et spørgsmål fra en lovkyndig: "Hvem er min næste?"

Det kan være svært at forstå, hvor stærkt det har lydt, da Jesus fortalte denne historie. De mennesker, man regnede mest med: præster og ansatte i templet, tænkte kun på sig selv og hjalp ikke den stakkels mand. Til gengæld havde man intet til overs for folk fra Samaria, og her viser "helten" sig at komme fra! Det var en provokation fra Jesus' side, da folk fra Samaria var foragtede af de "rigtige" jøder. Denne samaritaner begrænser ikke sin kærlighed og medlidenhed, selv om han var foragtet af selv den, han her hjalp.

For jøderne var "næsten" kun en udvalgt skare, nemlig "rettroende" jøder. I fortællingen udvider Jesus begrebet til at gælde alle mennesker. Desuden er det en pointe i den forbindelse, at det ikke er vigtigt, om du er rettroende eller "rigtig" jøde, men om du har hjertet på det rette sted.

Denne genfortælling har tilføjet en forklaring på, hvorfor de to første går forbi. Det giver måske en lille forståelse af deres handling, og på den måde kan man nemmere se sig selv i dem. Der er ofte noget, vi mener, er vigtigere end at hjælpe.

Kommentar til billedet: På billedet kan vi se alle de agerende: Den overfaldne mand, der er ved at få vasket sine sår af ham fra Samaria + de to, der ikke standsede og hjalp. Deres blikke og kropsholdning lyser af dårlig samvittighed. De ønsker nok at være et andet sted! Desuden kan vi se samaritanerens æsel. Et æsel spiller ofte en central rolle i Bibelens fortællinger. I forhold til billedet kan man snakke med eleverne om, hvem der er hovedperson i historien.

Opgaver: Drøft med eleverne, hvorfor Jesus fortalte sådan en historie. Hvad ville han sige med den? Ville de have hjulpet manden? Ville de have hjulpet alle mennesker i samme sted? Hvorfor gik præsten og den anden mand forbi? Kunne der være andre grunde end, at de skulle skynde sig i templet? Kunne de være bange? ... og for hvad? Snak om svaret på det spørgsmål, Jesus stiller til sidst.

Lad hver elev lave en tegning, hvor de tegner dem, de kan/bør hjælpe. Indled opgaven med en samtale om, hvem det kunne være: Et kæledyr, deres forældre, en klassekammerat, en drukkenbolt fra gaden, en de bliver mobbet af osv.

Leg samaritter (ambulance-tik).

- Udvælg en person, der er røver (= fanger) og en anden til at tage tid. Den sidste kan måske være læreren.
- Aftal et sted, hvor "herberget" ligger.
- Når legen går i gang, skal røveren forsøge at fange de andre.
- Hvis man bliver rørt af røveren, er man blevet "slået ned". Så er man såret og skal lægge sig på jorden, indtil der kommer hjælp.
- Alle andre kan hjælpe en, der er såret: To personer skal gå sammen om at bære en såret hen til kroen.
- Når den sårede kommer hen til kroen, er han / hun rask igen. Så skal både han / hun og de to hjælpere løbe igen.
- Mens man bærer på en såret, har man helle.
- Man har også helle, hvis man står ved en såret og venter på, at der skal komme en anden og hjælpe til. Men hvis der ikke kommer en anden, inden man har talt til ti, har man ikke længere helle.
- Runden er slut, når der er gået 3 minutter, eller hvis røveren har fanget alle.
- Nu skal den, der blev fanget først, være den nye røver. Så kan man begynde en ny runde.

27 Mad til mange

Genfortælling 25 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Johannesevangeliet 6, 1-15 + Matthæusevangeliet 6, 25-30):

Overvejelser: I forbindelse med fristelsen i ørkenen bruger Jesus ikke sin guddommelige magt til at få mad. Men det gør han nu, for her bliver det til gavn for mange. Der markeres dog klart fra Jesus' side, at gaven – underet er givet af Gud. Det kan også tages som et under, at drengen giver sin madpakke. Han vælger at dele med risiko for ikke selv at få noget – eller nok.

I fortællingen er der mange aspekter at inddrage: 1) Folk glemte tid og sted, når de var sammen med Jesus. Også at få mad med. 2) Disciplene kan ikke løse sultproblemet alene. 3) En lille dreng giver alt, hvad han har for at hjælpe. 4) Jesus velsigner brødet, INDEN det deles ud. 5) Der bliver meget til overs. 6) Vi skal ikke bekymre os. Fortællingen peger også tilbage på folkets vandring i ørkenen, hvor Gud "bespiser" folket med manna (2. Mosebog 16). Jesus gør her det samme, han er Gud lig!

Den lille tale, Jesus holder til sidst, er hentet fra Bjergprædikenen. Her opfordrer Jesus til, at vi ikke skal bekymre os om mad og klæder. I Bibelen bruges dog henvisningen til Kong Salomo, der traditionelt var både klogest og smukkeste af alle.

Kommentar til billedet: Her er sat fokus på madpakken og ikke på Jesus, hans disciple og de mange mennesker. Fuglen og blomsten fra fortællingen er også kommet med. Fiskene har kors som øjne – hvorfor mon? Man kan også se billedet som fem stykker brød og to fisk på madpapir. Der er blomst "på bordet", fordi det hører sig til, når vi dækker bord til et festmåltid! Fuglen ser sulten ud. Den håber nok på lidt krummer, og vi ved jo, at der bliver 12 kurve til overs.

Opgaver: Snak med eleverne om at bekymre sig. Hvad bekymrer os? Får man noget ud af at bekymre sig? Er det rigtigt, at mennesker er mere værd end både fuglene og blomsterne? Hvorfor/hvorfor ikke? Har vi som i fortællingen brug for at få at vide, at der er nogen, der tager sig af os og tænker på os?

Hvorfor vil Jesus gerne være alene? Hvorfor opsøger de 5000 mennesker ham? Hvad kan han give dem? Bliver menneskene mætte af noget andet end mad?

Bag brød og "fisk" og spis dem sammen. Flg. dej er hurtig at lave og nem at have med at gøre:

- 3 kopper mel (1 kop = 1½ dl)
- 3 kopper vand
- 3 tsk. bagepulver
- 1½ tsk. salt.

Bland de "tørre" ting sammen først og tilsæt vandet til sidst. Hav ekstra mel ved hånden, hvis der er nødvendigt.

Del dejen i to portioner og form et aflangt brød af den ene og en "fisk" af den anden, hvori der ridses mønstre og tegnes øjne.

Bag brødene i ovnen i 10 - 15 minutter ved 175 grader.

Nyd brødene med smør på og "fisk" til.

Bliver der mon rester tilbage?

28 Jesus og børnene

Genfortælling 26 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Markusevangeliet 10, 13-16 + Markusevangeliet 9, 33-37):

Overvejelser: Mon ikke eleverne kender til at være i vejen, fordi de er de mindste og ikke har lært så meget endnu? Synet på børn har ændret sig radikalt siden Jesus' tid – ja, bare gennem de sidste generationer i Danmark. Nu taler man ligefrem om, at børn i for stor udstrækning sætter dagsordenen! Ikke mindst af Luther under reformationen blev disse fortællinger brugt, da der blev diskuteret barnedåb og menneskenes lige adgang til Gud – også udenom paven.

På Jesus' tid var børn "bare" et menneske, der endnu ikke var blevet voksent.

Også her er Jesus normbryder. Ligesom han ikke så ned på toldere og syndere, så han ikke ned på børn. Han fremhæver barnets umiddelbare tillid til andre som forbilledlig. Det er den samme tillid, Jesus mener, mennesker kan have til Gud.

Kommentar til billedet: I fortællingen er barnet i centrum. Det er det også på billedet. Det kan være dejligt, men det kan også være krævende at være i centrum. Der er forskellige ansigter på billedet. Hvem er den voksne mand med skæg mon? Der er også et lam, eller er det en hund? Hvorfor er dyret med?

Baggrunden bag ved det store barn er rund og gul. Måske er det solen eller jorden for at understrege, at det, Jesus her fortæller, gælder for alverdens børn?

Øverst på jordkloden vokser træer og blomster frem. Livet gror, når der bygges på tillid – barnets ligefremme tillid.

Opgaver: Tal med eleverne om, hvorfor det er vigtigt, at børnene kommer hen til Jesus. Har de brug for at høre, hvad Jesus fortæller? Hvad kan børn, som voksne ikke kan? Hvorfor er alle mennesker (også de voksne) børn i Guds øjne?

Er det vigtigt, at vi tror, at vores forældre vil os det bedste?

Hvad sker der, hvis vi ikke møder andre mennesker med tillid?

Det modsatte af lille er stor. Lad eleverne arbejde med modsætninger. Forslag:

- eleven får et ark med tillægsord til venstre og skal selv skrive modsætningen til højre. Eksempel: Lille, ung, rask.

Der skrives: Stor, gammel, syg.

- samme opgave kan tegnes

- skær f.eks. 24 papkort ud. Skriv "lille" på et, "stor" på et andet osv. 12 par i alt. Brug kortene til huskespil. "Stor" og "lille" hører da sammen

- har man god tid, kan ordene være illustrerede. Eleverne kan evt. selv gøre det efter at have spillet det en enkelt gang.

Tegn et voksent/barn-billede: Del et ark i to. Til venstre tegnes alt det, som hører voksenverdenen til. Til højre tegnes alt, som hører børneverdenen til. Er der noget fælles, kan det tegnes henover midten. Opgaven kan løses enkeltvis eller i grupper.

29 Stormen på søen

Genfortælling 27 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Markusevangeliet 4,35-41+Matthæusevangeliet 14,24-33):

Overvejelser: Der er her to fortællinger om Jesus, disciplene og vandet. Begge handler om, at disciplene bliver bange. De tror, at de bliver svigtet i den første, for Jesus sover jo bare. Senere tror de, at han er et spøgelse. Jesus er hævet over naturfænomener. Stormen stilner han, og han spadserer af sted på bølgerne!

Peter (fra afsnit 19) vover sig i den anden beretning ud på bølgerne til Jesus. HAN kan også gå på vandet! I hvert fald så længe, han har fokus rettet mod Jesus. Da Peter tænker rationelt som et menneske og tror, at han selv skal klare det, synker han. Troen viger for tvivlen, og Jesus må redde ham.

Kommentar til billedet: Fokus er på, at Peter synker, da han opdager, at han ikke selv kan – at det ikke giver mening.

Peter er kommet i rød kjortel. Rød er kærlighedens farve, men også farven for fare. Og han kommer virkelig i fare, da han går på vandet og glemmer at se på Jesus imens. Heldigvis for Peter er Jesus så tæt ved, at han kan række ham en hånd. Peter drukner altså ikke. Der er håb for ham. Måske er det derfor, han har grøn kappe over den røde kjortel? Grøn er håbets farve.

Fisken ser ikke så tilfredse ud med, at der pludselig er mennesker på deres enemærker!

Opgaver: Spørg eleverne, hvorfor disciplene bliver bange for Jesus, da han går på vandet. Kan der være andre grunde, end at de tror, han er et spøgelse?

Hvorfor kan Peter først gå på vandet og derefter ikke? Kan vi mere, når andre tror på, at vi kan? Hvad skal der til, for at vi tror på noget? Skal der nogle gange noget overnaturligt til for at overbevise os?

Find http://serieland.dk/plus/wp-content/uploads/petermadsen_menneskesc3b8nnen.jpg

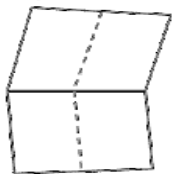
og kig på klippet fra Peter Madsens "Menneskesønnen". Tal med eleverne om det øverste, store billede i striben:

Hvorfor er der mørkt rundt om Jesus? Hvilken form har lyset? Og hvor kommer lyset fra?

Lær eleverne at folde et papirskib.

Papirskib

1. Først folder du et stykke papir på midten

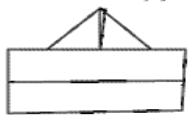
2. Fold de øverste hjørner ind mod midten

3. ...Så der bliver to trekantede; der er åbne foruden

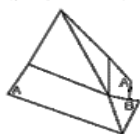
4. Fold kanten op på begge sider

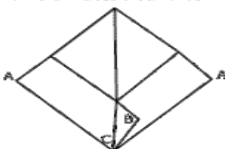
5. Så har du lavet en hat

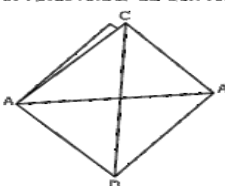
6. Men vi vil lave et skib, så nu folder du kanterne på hatten om

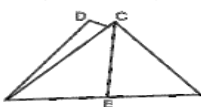
7. Fold hatten sammen

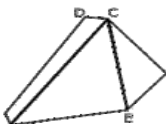
8. Først folder du den forreste del op

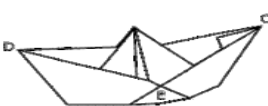
9. Og nu den bagerste del den modsatte vej op

10. Nu kan du forsigtigt trække på tværs

11. og så har man et skib.

30 Jublen og måltidet

Genfortælling 28 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Markusevangeliet 11, 1-11 + 14, 12-25 + Johannesevangeliet 13, 4-15):

Overvejelser: I denne fortælling har vi første del af påsken med indtoget palmesøndag og måltidet skærtorsdag. At Jesus kommer ridende på et æsel er opfyldelsen af en profeti fra Zakarias' Bog i Det Gamle Testamente (9, 9-10) om en konge/frelser, der kommer ridende ind i Jerusalem på et æsel. Ifølge Bibelen råbte folk ikke halleluja, men *hosianna* som betyder "frels dog", og som udtrykte folkets tro på Jesus som den ventede Messias, frelseren. Palmen/palmegrenene, som folkene viftede med for (og lagde foran) Jesus, var ifølge jødisk tradition symbol på retfærdighed.

I den kristne kirke mindes man stadig Jesus ved at dele vin og brød sammen ved gudstjenesten. Det hedder "altergang" eller "nadver". Luther forklarede, at brødet og vinen bliver til Jesus' legeme og blod, når man spiser og drikker det i tro. Derved får mennesket fællesskab med Jesus.

Kommentar til billedet: Ligesom fortælleren har slået to historier sammen, der faktisk foregår med nogle dages mellemrum, har Ole Grøn malet de to begivenheder i samme billede: I front er vi parate til at drikke vin og spise brød sammen med Jesus og disciplene, og på billedet på væggen ser vi Jesus på æselryg på vej ind i byen. (Igen en vigtig rolle til et æsel! Se afsnit 26).

Læg mærke til, at nadver-motivet er malet, så det ligner nutid og dagligdag.

Spørg eleverne hvilken historie, de helst vil være med i og få dem til at begrunde deres valg. Hvad mon det er for en bog, eller er det en avis, der ligger opslået på stolen?

Opgaver: Tal med eleverne om, hvorfor folkene lagde grene og kapper på vejen foran Jesus. Hvad mener Jesus med, at den, der hjælper, er stor? Hvordan bliver man stor af at hjælpe? Find på eksempler fra dagligdagen, hvor vi ser op til den, der gør noget for andre.

Jesus jublede ikke, læser vi, selv om alle rundt omkring råbte "halleluja". Snak med eleverne om det at være ked indeni, når alle andre er glade. Det giver en kolossal ensomhedsfølelse.

Hvad er nadver for noget? Har vi mennesker brug for ritualer ligesom nadveren?

Der er ufatteligt mange billeder af "Den sidste nadver". Vis eleverne nogle af dem – f.eks. på power point – og bed dem male deres egen version. Eksempler på kunstnere kunne være Arne Haugen Sørensen, Bjørn Nørgaard og Leonardo da Vinci, som kan findes på nettet. Søg "Navn" + "alterbillede".

31 Sorgen og opstandelsen

Genfortælling 29 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 22, 39-53 + 23, 1 – 24,12 + Johannesevangeliet 20, 11-18):

Overvejelser: Her er sidste del af påsken med korset langfredag og opstandelsen påskedag - søndag. Det er vigtigt, at fortællingen om Jesus' død og Jesus' opstandelse fortælles i samme omgang, fordi historien ikke ender langfredag.

Jesus dør for menneskenes skyld for at vise dem, at døden ikke har det sidste ord. Gud bragte dermed håb ind i verden. Endvidere er Jesus' død opfyldelsen af gammeltestamentlige profetier. Diskussionen om, hvorfor Jesus skulle dø for at opstå, hører først hjemme i de ældre klasser.

Når der fortælles om Jesus' død og opstandelse, falder talen let på, om det virkelig passer, at Jesus opstod igen. Som lærer kan man sige, at det ikke kan bevises. Det er et spørgsmål om tro. Ifølge Bibelen var Maria den første, som troede det, og hun fortalte det videre til Jesus' venner, der troede på hende. Og sådan er historien vandret frem til os i dag ved, at mennesker har troet og fortalt det eller skrevet det ned.

Kommentar til billedet: Fire billeder er det blevet til sat op i et kors – måske ikke tilfældigt? De første to kunne have overskriften "langfredag", og det må have føltes som den længste dag i Jesus' liv. Om natten blev han taget til fange, og hen på eftermiddagen døde han på korset. De to sidste billeder er da "påskedag", hvor der er glade og forundrede ansigter – og løbende, snakkende kvinder, der iler af sted med nyheden om opstandelsen.

Opgaver: Jesus bad til Gud i haven. Spørg eleverne, om hans bøn gik i opfyldelse. Hvornår beder man? Hjælper det at bede?

Hvad er budskabet med Jesus' opstandelse?

Hvordan er det at miste nogen, man kender og holder af? Kan man bruge historien om Jesus' død til noget i den forbindelse?

Hvorfor kan kvinderne ikke genkende Jesus? Maria fortæller de andre, at hun har set Jesus, og han lever. Inddel eleverne i grupper på 6 – 10. Hvis en sætning i øret på den første, som hvisker den videre til den næste osv. Den sidste elev skal sige sætningen højt. Mon det er den samme?

Ole Grøns fire billeder minder lidt om en tegneserie. Lav felter til eleverne på hvide papirark og bed dem lave en tegneserie over påskens begivenheder fra palmesøndag – påskedag (afsnit 30 og 31). Opgaven kan løses individuelt eller i grupper.

32 - Stjerner og kors på kirkegården

Husk at tage kontakt til kirken/kirkegårdens personale. Lav aftale om tidspunkt for og indhold af besøget.

Overvejelser: De to symboler, vi hører om ved Jesus' fødsel og død – stjernen over stalden i Betlehem og korset, har kristne tradition for også at bruge i dag. Symbolerne kan ses på de fleste gravsten på kirkegården. Det er en måde at markere, at mennesker sætter deres liv og død ind under Jesus' liv og død. Dermed menes, at livet gives af Gud, og at døden heller ikke for menneskene er det sidste.

Opgave: Gå en tur på kirkegården. Find en gravsten, hvor der er en stjerne foran fødselsdato og et kors foran dødsdato. På enkelte sten er dødsdatoen også nævnt – hvorfor mon? Bed evt. præsten, sognemedhjælperen eller kirkegårdens personale om at gå med, for de kender kirkegården godt.

33 Vandringen til Emmaus

Genfortælling 30 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Lukasevangeliet 24, 13-35):

Overvejelser: I denne fortælling omtales nadveren igen. Jesus er til stede og bliver synlig/nærværende, når brødet brydes, og vinen deles rundt. Sådan tænkes der også i kirken, når der holdes altergang.

Jesus bliver endnu engang dén, der bringer håb til menneskene/disciplene.

I Bibelen fortælles det, at disse to disciple skynder sig at fortælle videre, at de har gået og spist sammen med Jesus. Nu er det altså både kvinder (afsnit 31) og mænd, der fortæller om Jesus' opstandelse.

Kommentar til billedet: Så er der dækket bord igen med vin og brød. Hvad er der mere på bordet? Der er også tændt lys, og døren står åben. Den åbne dør symboliserer det, der sker efter måltidet. Disciplene skynder sig nemlig ud i verden og fortæller, at Jesus var død, men lever igen.

Det ser ud til, at Ole Grøn gengiver den ene af de to disciple som en kvinde.

Opgave: Disciplene havde ikke forestillet sig, at Jesus kunne opstå. Men måske havde de håbet det, selv om det for dem var umuligt. Spørg eleverne om, hvad de har af håb. Lad eleverne lave en liste med ting, de håber på. Lad dem derefter inddele tingene i håb, de anser for mulige og håb, de anser for umulige. Spørg dem, hvorfor *de* håber på det umulige?

Hvor underligt, at Jesus' venner først ikke kan genkende ham! Snak om, hvorfor de netop genkender ham, da han deler brødet med dem. Det peger tilbage på skærtorsdag.

Vi oplever også engang imellem, at vi ikke kan genkende en, vi faktisk kender godt. Sæt eleverne sammen i små grupper på ca. 4. Hver elev skal nu tænke på et menneske, som, man er sikker på, de andre også kender – f.eks. læreren. Så giver den første elev 3 ledetråde til de andre. F.eks.: Det er en kvinde, hun underviser, og hun bor her i byen. De andre elever i gruppen har hver et gæt og får et point, hvis de gætter rigtigt. Derefter siger den anden elev sine ledetråde højt. Man kan også vælge, at det er den, der giver ledetråde, der får et point, hvis personen gættes! På den måde gør man sig umage med at udvælge sine ledetråde.

34 Himmelfart og pinse

Genfortælling 31 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Apostlenes Gerninger 1, 3-14 + 2 + Matthæusevangeliet 28, 16-20):

Overvejelser: Her får vi både ordet kirke og pinse præsenteret. I forhold til kirkens kalender, passer det også med dagene. Pinse er 50 dage efter påske, og Kristi himmelfart er torsdag godt en uge inden. Guds nærvær slutter ikke ved himmelfarten, men får en ny virkelighed i Helligånden. Den kristne fortælling er, at Gud stadig følger menneskene og hjælper dem med at forholde sig til sig selv, til andre og til verden.

Pinse kaldes også for kirkens fødselsdag, for det var her, kirken tog sin begyndelse. Uden Guds hellige ånd havde disciplene aldrig fået mod til at gå udendørs og fortælle om deres tro på Jesus, Hans død og opstandelse.

Ilden er i sig selv et kraftfuldt symbol. Ild er i Det Gamle Testamente også en fremtrædelsesform, som Gud viser sig i som f.eks. i den brændende tornebusk (2. Mosebog 3). Tanken ledes således hen på Guds kraft og nærvær.

Kommentar til billedet: Hvordan skal man lave et billede af Helligånden? Foroven har Ole Grøn forsøgt sig med en sol, hvis stråler når ud til mange mennesker. På det nederste billede står Peter og holder sin første prædiken. Han har ikke nogen ildtunge på. Men han er i rødt – farven for kærlighed og ånd, ild og varme.

Opgave: Spørg eleverne, hvorfor disciplene får tunger af ild. Hvad kan ilden være et symbol på? Hvad er det for en opgave, de har foran sig?

Kan man nogle gange få betroet en opgave, man ikke synes, man er klar til? Hvad skal der til, for at man alligevel kan løse den?

Disciplene – og Paulus – rejste til mange lande for at fortælle om Jesus. Leg rejseleg med eleverne, hvor det gælder om at undgå at blive fanget:

- Hver elev skriver 7 sedler med navnene på de lande, de første kristne nåede ud til. På den ene skal der stå Cypern. På de andre: Grækenland, Israel, Italien, Malta, Syrien og Tyrkiet.

- Så laves der en plastiklomme med Cypern-sedlerne, en anden med Grækenland-sedlerne osv. 7 lommer i alt.

- Plastiklommerne fordeles rundt om i skolegården, på en græsplæne eller i en hal.

- Tre elever udnævnes til fangere.

- Alle andre i klassen skal være disciple, der rejser fra land til land.

- Når legen går i gang, skal alle disciple rundt til flest mulige lande (= plastlommer). Når en discipel kommer til et land, skal han / hun tage en af sedlerne med landets navn. Disciplen har helle, så længe han / hun er ved at tage en seddel.

- Imens skal fangerne løbe rundt og forsøge at fange disciplene. Når en discipel bliver fanget, skal disciplen aflevere en af sine sedler til fangeren. Derefter er disciplen fri igen.

Har disciplen ingen sedler, slippes han / hun blot fri.

- Fangerne må ikke tage den samme discipel to gange lige efter hinanden.

- Disciplene må aldrig have mere end én af hver slags seddel.

Legen slutter, når én af disciplene har alle syv sedler på én gang. Denne discipel har vundet legen.

35 Håbet

Genfortælling 32 fra "Den Lille Bibel – for børn" (Johannes' 1. brev 1, 5-7 + 4, 7-21 + Johannesevangeliet 1, 1-18 + Johannes' Åbenbaring 21, 1-8):

Overvejelser: Teksten her er en samling af forskellige tekster med Johannes som forfatter. Han gør sig nogle tanker om Jesus' betydning i symbolsk forståelse. Teksten binder også – sådan som Bibelen jo gør – en "knude", ved at der peges tilbage på skabelsen/begyndelsen.

Johannes' tanker er abstrakte og svære for en elev i indskoling at forholde sig til. Men billedet af Jesus som et lys er til at forholde sig til. Vi ved godt, hvordan et lille lys kan oplyse et mørkt rum. Johannes er kendt for 6 andre jeg-er-ord, som Jesus citeres for at have sagt:

- Jeg er livets brød

- Jeg er døren
- Jeg er den gode hyrde
- Jeg er opstandelsen og livet
- Jeg er vejen, sandheden og livet
- Jeg er vintræet.

Kommentar til billedet: Det sidste billede, Ole Grøn har malet, forestiller et helt almindeligt, nutidigt børneværelse.

At den bibelske fortælling fortælles videre, markerer Ole Grøn ved, at "Den Lille Bibel" ligger på bordet slået op på netop denne side. Symbolet med lyset, der kan hjælpe med forståelsen, ses med arkitektlampen, der netop oplyser Bibelens fortælling. Rundt i værelset kan man finde elementer fra andre af fortællingerne. F.eks. sengetøjet fra afsnit 20. Stjernen på tasken passer med stjernen fra afsnit 14. Stregtegningen ved æblet er skitsen til afsnit 3.

Snak med eleverne om, hvad der er på billedet, som de også har på deres værelse. Og hvad de har på deres værelse, der ikke er med på billedet. Hvad er det for en bog, der ligger på bordet?

Opgave: Så er det quiz-tid! Der er et spørgsmål til hvert afsnit fra Det Nye Testamente (13 – 35), så det er nemt at sortere nogle fra, hvis man ikke har haft de afsnit.

Hvad hedder Jesus' mor?

- Maria
- Ruth
- Helene

I hvilken by bliver Jesus født?

- Nazareth
- Betlehem
- Jeriko

Hvilke gaver har de vise mænd med?

- Guld, sølv og bronze
- Guld, røgelse og myrra
- Guld, silke og smykker

Hvor ligger det tempel, Jesus som 12-årig bliver væk i?

- Jerusalem
- Rom
- Betlehem

Hvem døber Jesus?

- Simon Peter
- Judas
- Johannes Døberen

Hvad laver Peter, før han bliver en af Jesus' disciple?

- Han var tømrer
- Han var læge
- Han var fisker

Hvad hedder den bøn, Jesus lærer sine disciple?

- Fadervor
- Velsignelsen
- Trosbekendelsen

Hvad gør den tjener, der har fået eftergivet sin store gæld?

- Han siger straks sit job op og rejste jorden rundt
- Han eftergiver sin tjener alt det, han skylder ham
- Han eftergiver ikke sin tjener alt det, han skylder ham

Hvad gør fårehyrden, da han opdager, der mangler et får?

- Han går straks ud for at lede efter det
- Han er ligeglad
- Han får andre til at lede efter det

Hvordan modtager faren den søn, der havde brugt halvdelen af arven?

- Han beder ham rejse væk
- Han giver ham endnu flere penge
- Han tager imod ham med åbne arme

Hvad gør Jesus, da han møder en kvinde, der skal stenes?

- Han kaster den første sten
- Han forbyder det
- Han siger, at den, der aldrig har gjort noget forkert, kan begynde

Hvad hedder den mand, der gemmer sig oppe i et træ for at se Jesus?

- Johannes
- Zakæus
- Peter

Hvem hjælper dem fremmede, der bliver overfaldet på sin rejse?

- En præst
- En anden, der også arbejdede i templet
- En mand fra Samaria

Jesus mætter 5000 mennesker med hvad?

- 5 brød og 2 fisk
- 2 brød og 5 fisk
- 5 brød og 2 æg

Hvad synes disciplene om de børn, der gerne vil helt tæt på Jesus?

- At de skal holde sig væk
- At de er velkomne
- At de gerne måtte blive, men ikke sige en lyd

Hvem af disciplene er det, der prøver at gå på vandet?

- Johannes
- Judas
- Peter

Hvad deler Jesus ud, for at hans disciple skal mindes ham?

- Brød og fisk
- Brød og vin
- Kød og vin

Hvordan dør Jesus?

- Han bliver skudt
- Han bliver korsfæstet
- Han bliver hængt

Hvor er de to disciple på vej hen, som møder Jesus?

- Jeriko
- Emmaus
- Jerusalem

Hvornår ligger pinsen i forhold til påsken?

- Pinsen kommer før påsken
- Pinsen ligger ugen efter påske
- Pinsen ligger 50 dage efter påske

Hvad kan man sammenligne Jesus med?

- En krukke
- Et lys
- En kniv